

**Наказ МОУ № 402 —
Положення про
військово-лікарську
експертизу в ЗСУ (з останніми
змінами)**

КУПИТИ

Наказом Міністерства оборони України № 402 затверджено Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України.

402 наказ МОУ - Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 листопада 2008 р. за № 1109/15800.

14.08.25 затверджено наказ **МОУ №543**, яким внесуть зміни до 402 наказу.

Наказ містить **19 додатків** які стосуються військово-лікарської експертизи роботи ВЛК.

Військово-лікарська експертиза визначає придатність за станом здоров'я до військової служби призовників, військовослужбовців та військовозобов'язаних, установлює причинний зв'язок захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв) та визначає необхідність і умови застосування медико-соціальної реабілітації та допомоги військовослужбовцям.

Військово-лікарська експертиза - це: медичний огляд допризовників, призовників; військовослужбовців та членів їхніх сімей (крім членів сімей військовослужбовців строкової військової служби); військовозобов'язаних, офіцерів запасу, які призиваються на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, резервістів (кандидатів у резервісти); громадян, які приймаються на військову службу за контрактом; кандидатів на навчання у вищих військово-навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів Міністерства оборони України (далі - ВВНЗ), учнів військових ліцеїв; колишніх військовослужбовців; працівників Збройних Сил України, які працюють у шкідливих та небезпечних умовах праці та залучаються до роботи з джерелами іонізуючого випромінювання (далі - ДІВ), компонентами ракетного палива (далі - КРП), джерелами електромагнітних полів (далі - ЕМП), лазерного випромінювання (далі - ЛВ), мікроорганізмами I-II груп патогенності, особливо небезпечними інфекційними хворобами; працівників допоміжного флоту Військово-Морських Сил Збройних Сил України (далі - ВМС Збройних Сил України);

Органи військово-лікарської експертизи за 402 наказом МОУ

Для проведення військово-лікарської експертизи створюються військово-лікарські комісії (далі - ВЛК), штатні та позаштатні (постійно і

тимчасово діючі).

Штатні та позаштатні (постійно і тимчасово діючі) ВЛК (лікарсько-льотні комісії (далі - ЛЛК)) приймають постанови. Постанови ВЛК (ЛЛК) оформлюються свідоцтвом про хворобу, довідкою військово-лікарської комісії, протоколом засідання штатної військово-лікарської комісії.

Наказ МОУ 402 ВЛК

ЗМІСТ

НАКАЗ	5
ПОЛОЖЕННЯ про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України.....	7
I. Основи організації військово-лікарської експертизи.....	7
1. Загальні положення.....	7
2. Органи військово-лікарської експертизи	9
3. Порядок подання та розгляду звернень штатними ВЛК	25
II. Медичний огляд.....	26
1. Загальні положення.....	26
2. Медичний огляд призовників і допризовників	34
3. Медичний огляд військовозобов'язаних у мирний час та під час мобілізації, на особливий період.....	41
4. Медичний огляд громадян, які бажають навчатися у ВВНЗ, військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцях та навчаються у них.....	47
5. Медичний огляд резервістів.....	50
6. Медичний огляд військовослужбовців	53
7. Медичний огляд членів сімей військовослужбовців	64
8. Медичний огляд військовослужбовців, які призначаються на посади та несуть службу у спеціальних спорудах	65
9. Медичний огляд військовослужбовців, які проходять службу на підводних човнах, надводних кораблях, у морській піхоті ВМС Збройних Сил України, водолазів, лікарів-фізіологів.....	66
10. Відбір кандидатів для навчання водолазній спеціальності в учбових організаціях ТСО України	67
11. Відбір кандидатів для навчання водолазній спеціальності	71
12. Медичний огляд курсантів учбових частин з підготовки водолазів	72
13. Медичний огляд водолазів	73
14. Медичний огляд акванавтів.....	75
15. Медичний огляд військовослужбовців Десантно-штурмових військ.....	76

16. Медичний огляд військовослужбовців, які призначаються на посади, та тих, що працюють з ДІВ, КРП, джерелами ЕМП, ЛВ, мікроорганізмами I-II груп патогенності, особливо небезпечними інфекційними хворобами.....	77
17. Медичний огляд військовослужбовців, членів їх сімей, які виїжджають за кордон	79
18. Медичний огляд осіб, які приймаються на військову службу за контрактом	82
19. Медичний огляд військовослужбовців, які залучаються до участі у МО та до роботи у складі національного персоналу	85
20. Постанови ВЛК	87
21. Порядок встановлення причинного зв'язку захворювань (поранень, контузій, травм, каліцтв) у військовослужбовців, військовозобов'язаних і резервістів, які призвані на збори, та осіб, звільнених з військової служби, зі службою у Збройних Силах України.....	94
22. Оформлення постанов ВЛК	109
23. Медичний огляд громадян, які призиваються на військову службу за призовом осіб офіцерського складу.....	116
24. Медичний огляд військовослужбовців підрозділів спеціального призначення	119
Додатки	120

ПОЛОЖЕННЯ

про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України

{У тексті Положення посилання на додатки 15-25 замінено посиланнями на додатки 16-26 відповідно згідно з Наказом Міністерства оборони № 466 від 01.08.2011}

{У тексті Положення слово "аеромобільні" у всіх відмінках замінено словом "високомобільні" у відповідних відмінках; слова "внутрішні війська" у всіх відмінках замінено словами "Національна гвардія України" у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства оборони № 524 від 12.08.2014}

{У тексті Положення слова "Головний військово-медичний клінічний центр" у всіх відмінках замінено словами "Національний військово-медичний клінічний центр" у відповідних відмінках; слова "Департамент охорони здоров'я (далі - ДОЗ)" у всіх відмінках замінено словами "Військово-медичний департамент" у відповідних відмінках, аббревіатуру "ДОЗ" замінено аббревіатурою "ВМД"; слова "високомобільні" у всіх відмінках доповнено словами "десантні" у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства оборони № 193 від 29.03.2017}

{У тексті Положення та додатках 1-3 до нього після слів "мікроорганізми I-II груп патогенності", крім абзацу вісімнадцятого статті 79 додатка 2 до Положення, в усіх відмінках доповнено словами "особливо небезпечні інфекційні хвороби" у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства оборони № 70 від 18.03.2021}

{У тексті Положення слова «високомобільні десантні» в усіх відмінках замінено словами «Десантно-штурмові» у відповідних відмінках згідно з Наказом Міністерства оборони № 457 від 08.08.2023}

I. Основи організації військово-лікарської експертизи

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає процедуру проведення військово-лікарської експертизи військово-лікарськими комісіями, визначеними у главі 2 цього розділу.

Це Положення поширюється на військовослужбовців Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту, членів їх сімей, призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

{Пункт 1.1 глави I розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 490 від 18.08.2023; в редакції Наказу Міністерства оборони № 262 від 27.04.2024}

1.2. Військово-лікарська експертиза визначає придатність за станом здоров'я до військової служби призовників, військовослужбовців, військовозобов'язаних та резервістів, установлює причинний зв'язок захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв) з військовою службою та визначає необхідність і умови застосування медико-соціальної реабілітації та допомоги військовослужбовцям.

Військово-лікарська експертиза - це:

медичний огляд призовників; військовослужбовців та членів їхніх сімей (крім членів сімей військовослужбовців, які проходять базову військову службу); військовозобов'язаних, резервістів (кандидатів у резервісти); громадян, які приймаються на військову службу за контрактом; кандидатів на навчання у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та закладах фахової передвищої військової освіти (далі - ВВНЗ), ліцеїстів військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв (далі - ліцеїсти); осіб, звільнених з військової служби;

{Абзац третій пункту 1.2 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 686 від 14.10.2024}

визначення ступеня придатності до військової служби, навчання у ВВНЗ;

встановлення причинного зв'язку захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв) військовослужбовців, військовозобов'язаних, резервістів, осіб, звільнених з військової служби, а також причинного зв'язку захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв), які призвели до смерті військовослужбовців, осіб, звільнених з військової служби.

{Пункт 1.2 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства оборони № 466 від 01.08.2011, № 490 від 18.08.2023; в редакції Наказу Міністерства оборони № 262 від 27.04.2024}

1.3. Основними завданнями військово-лікарської експертизи є:

добір громадян України, придатних за станом здоров'я до військової служби, для укомплектування Збройних Сил України;

аналіз результатів медичного огляду та розробка заходів щодо комплектування Збройних Сил України особовим складом, придатним до військової служби за станом здоров'я;

контроль за організацією і станом лікувально-оздоровчої роботи серед призовників, аналіз результатів і розроблення пропозицій із удосконалення цієї роботи;

контроль за організацією, проведенням і результатами лікувально-діагностичної роботи у закладах охорони здоров'я в системі Міністерства оборони України, закладах охорони здоров'я комунальної або державної форми власності (далі - заклади охорони здоров'я (установи) та медичних підрозділах військових частин, що стосується військово-лікарської експертизи;

{Абзац п'ятий пункту 1.3 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 490 від 18.08.2023}

надання методичної та практичної допомоги з питань військово-лікарської експертизи військово-лікарським комісіям, закладам охорони здоров'я (установам);

{Абзац шостий пункту 1.3 глави 1 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 490 від 18.08.2023}

визначення причинного зв'язку захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтва) у військовослужбовців, військовозобов'язаних, резервістів, які призвані на збори, у осіб, звільнених із військової служби, а також причинного зв'язку захворювань, поранень, які заподіяли військовослужбовцям смерть;

розроблення спільно з головними медичними спеціалістами Міністерства охорони здоров'я України (далі - МОЗ України) і Міністерства оборони України вимог щодо стану здоров'я призовників, кандидатів на навчання у ВВНЗ, військовослужбовців, громадян, які приймаються на військову службу за контрактом, резервістів для найдодільнішого використання їх на військовій службі;

визначення ступеня придатності військовослужбовців до військової служби у зв'язку з їх звільненням;

проведення наукової роботи з питань військово-лікарської експертизи;

підготовка кадрів для військово-лікарських комісій;

формування висновку про необхідність забезпечення особи з обмеженнями повсякденного функціонування допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) за формою, наведеною в додатку до Порядку забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) або з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані такі засоби, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2012 року № 321.

{Пункт 1.3 глави 1 розділу I доповнено новим абзацом згідно з Наказом Міністерства оборони № 262 від 27.04.2024}

1.4. Електронна інформаційна взаємодія, передбачена цим Положенням, здійснюється засобами системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта».

Обсяг та структура даних, якими обмінюються суб'єкти електронної взаємодії через програмні інтерфейси електронних інформаційних ресурсів (сервіси), визначаються договорами про інформаційну взаємодію відповідно до Порядку електронної (технічної та інформаційної) взаємодії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 вересня 2016 року № 606.

У разі відсутності технічної можливості передачі даних засобами системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта» електронна інформаційна взаємодія може здійснюватися з використанням інших інформаційно-комунікаційних систем із дотриманням вимог щодо захисту інформації відповідно до статті 8 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах».

{Главу 1 розділу I доповнено новим пунктом згідно з Наказом Міністерства оборони № 153 від 27.02.2025}

2. Органи військово-лікарської експертизи

2.1. Для проведення військово-лікарської експертизи створюються військово-лікарські комісії (далі - ВЛК), штатні та позаштатні (постійно і тимчасово діючі).

Штатні та позаштатні (постійно і тимчасово діючі) ВЛК (лікарсько-льотні комісії (далі - ЛЛК)) приймають постанови. Постанови ВЛК (ЛЛК) оформлюються свідоцтвом про хворобу, довідкою військово-лікарської комісії, протоколом засідання штатної військово-лікарської комісії.

ВЛК приймають постанови у тому числі на виїзних засіданнях та, в окремих випадках (лікування за кордоном) - дистанційно.

Постанови штатних та позаштатних ВЛК обов'язкові до виконання.

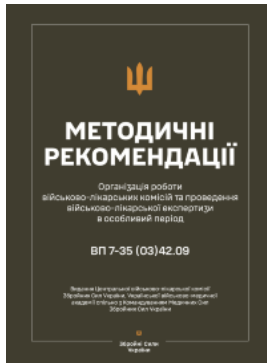
Постанови ВЛК можуть бути відмінені або скасовані штатними ВЛК.

Постанова ВЛК скасовується у випадках, коли попередня постанова ВЛК на дату її прийняття не відповідала законодавству та/або була прийнята на підставі недійсних документів.

Постанова ВЛК відміняється у випадках, коли необхідно привести зміст попередньої постанови ВЛК (яка була прийнята правильно) у відповідність до чинного законодавства.

Документація, яка створюється (заповнюється) в процесі військово-лікарської експертизи, ведеться в паперовій або в електронній формі. Документування в електронній формі здійснюється із застосуванням кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого

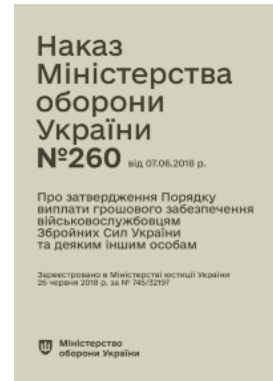
Рекомендована література

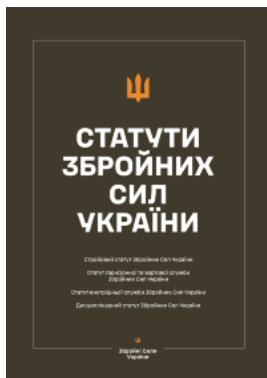
Методичні
рекомендації щодо
організації роботи
військово-лікарських
комісій та проведення
військово-лікарської
експертизи в
особливий період

Наказ МОУ № 81 —
Порядок списання
військового майна у
ЗСУ та ДССТ

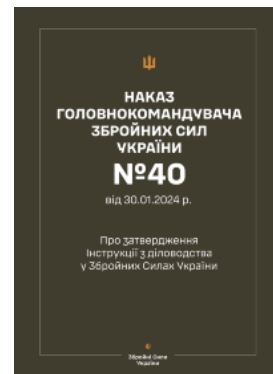
Наказ МОУ № 260 —
Порядок виплати
грошового
забезпечення
військовослужбовцям
ЗСУ та деяким іншим
особам

Статути Збройних сил
України

Наказ МОУ № 440 —
Інструкція з обліку
військового майна у
ЗСУ (+117 додатків) / зі
змінами 2026

Наказ ГШ ЗСУ № 40 —
Інструкція з
діловодства у Збройних
Силах України +
Додатки (зі змінами
2026 рік)

Перейти до категорії
Накази МОУ

WAR BOOKS
військова література

КУПИТИ